

عنوان مقاله:

واکاوی مفهوم هجرت در قرآن کریم بر پایه تحلیل روابط همنشینی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات قرآنی و فرهنگ اسلامی، دوره 4، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

زهرا صرفی - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه الزهراء(س)

بی بی سادات رضی بهابادی - دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیان، دانشگاه الزهراء

معصومه محبی - کارشناس ارشد دانشگاه الزهراء

خلاصه مقاله:

یکی از مفاهیم ارزشی مهم در قرآن کریم، مفهوم «هجرت» است. این پژوهش بر آن است تا با معناشناسی مبتنی بر بافت و بر پایه تحلیل روابط همنشینی به بررسی مفهوم قرآنی هجرت و کشف لایه های معنایی آن بپردازد. در نظام معنایی قرآن کریم، واژه "هجرت" به کارنرفته است، بلکه از آن تعبیر به مهاجرت شده است. ایمان محوری ترین مفهوم همنشین آن است که تقریباً در همه آیات به طور صریح یا غیرصریح با آن همراه بوده است. همنشینی مکرر عبارت «فی سبیل الله» نیز بر لزوم جهت گیری الهی و خلوص در هجرت تأکید دارد. هجرت رهیافتی قرآنی جهت تحقق عبودیت الهی برای مومنان مستضعف است و به معنای خروج داوطلبانه مومن مستضعف از وطن، بر مبنای ایثار حفظ ایمان بر اقامت در وطن است. هر چندایمان مقدم بر هجرت است و هجرت بدون ایمان بی ارزش است؛ اما ماده هجر در ساختار ثلاثی مزید در قرآن کریم (باب مفاعله)، در معنای مهاجرت از وطن و ترک دیار متعین شده است. پس معنای اصلی هجرت در قرآن، هجرت مکانی و هجرت از دار کفر است. امنیت و گشایش، برقراری حق ولایت، تکفیر سیئات، رحمت و مغفرت، رزق دنیوی و اخروی، دخول در بهشت و رضوان الهی از مهمترین آثار هجرت فی سبیل الله است

کلمات کلیدی:

ایمان، حب وطن، مهاجرت، جهاد، امنیت، خسران، مستضعف

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1479095>

